

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Szerda
1925. július 8.

Felelős szerkesztő: Farkas Lajos. — Szerkesztőség: Nappal: Piac-utca 34. Telefon: 10-20. Éjjel: Piac-u. 49. Telefon: 18. Kiadóhivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. sz.

ARA:
1500
KORONA

Kiadó: Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai rt. Előfizetési ár: 1/4 évre 420,000 K, 1/2 évre 210,000 K, 1 évre 105,000 K, 1 óra 35,000 K. Külföldre a kétszerese.

Debreczen.
XXIII. évf. 150. szám.

Vásárcsarnok és csatornázás

Debreczen város egymillió dolláros kölcsönének közgyűlési tárgyalásakor a vita minden szónoka, mint elsőrendű fontosságú közérdeket és mint a leghasznosabb befektetést ajánlotta a város figyelmébe a megvalósítandó feladatok közül a vásárcsarnokot, úgy hogy tegnap már szinte el lehetett könyvelni, hogy a kölcsönből feléniül a város közönségének ez a legfőbbban szükséges intézmény. Tagadhatatlan, hogy a közigazgatási bizottság ülésén már sokkal hidegebb volt a hangulat, amikor az egyik szónok azt indítványozta, hogy a közgyűléshez írjon át a bizottság a vásárcsarnok felépítését sürgetve. A tiszti főügyész maga szállt szembe ezzel az indítvánnyal és — noha sohasem tapasztaltunk a városi tanácsnál valami nagy érzéket a külsőségek szociális igényei iránt, — most egyszerre elővette ezeket s azt hangoztatta, hogy elsősorban ezek kielégítendőek az egymillió dollárból. Ez már maga — valamint a tanács legbiztosabb hívei szerint ismert bizottsági tagoknak tartózkodása a szavazástól, — elég arra, hogy rávilágítson: itt már munka folyik a polgárság e fontos kívánságának kielégítése ellen, munka, amely nem nyílt érvekkel, hanem kerülőúton akarja megakadályozni a vásárcsarnok építését.

Mi magunk hangoztattuk legelőször és sürgettük minden lehető érveléssel, hogy a külsőségek csatornázása, vízzel ellátása elsőrendű — sőt talán a legsürgősebb kielégítést kívánó — szociális érdek. Most sem tagadjuk ezt és egy szót sem szólnak az ellen, hogy ezeken az egészségügyileg legjobban veszélyeztetett területeken a vízvezeték és csatornázás megvalósítandó már ebből az egymillió dolláros kölcsönből. — Azonban a városi főügyész ur téved, amikor a két kérdést egy kalap alá fogja és a kölcsönből valóra váltandó tervek ugyanegy kategóriájába osztja a vásárcsarnokot és a külsőségek csatornázását. Az, hogy mind a kettőt elsősorban valósítsák meg, igen is lehető és elképzelhető. Amint ugyanis a főügyész ur jól tudja, a kölcsönből megvalósítandó intézményeket, az ebből végzendő beruházásokat két részre kell osztani. Az egyik a szociális és kulturális, jövedelmet nem hajtó csoport. Ennek áll rendelkezésére a kölcsön egynegyed része: 250,000 dollár. A másik rész a hasznosított befektetések csoportja, amely a közgyűlés határozata és a miniszter kategorikus rendelete szerint a kölcsön 75 százalékát kapja, 4 millió koronát.

A tiszti főügyész ur aligha foghatná rá nyugodt lelkiismerettel a csatornázási és vízvezetési munkákra, hogy azok jövedelmező befektetések és ugyanez nem mondhatja, hogy a vásárcsarnok jövedelmező nem hajtó szociális intézmény. Fordítva áll a dolog: a vásárcsarnok a lukratív befektetések első sorában áll, más, na-

gyobb és biztosabb jövedelmet nyújtó lökebefektetést alig találhatna a város. A csatornázás viszont nem jövedelmező, de szociális tekintetben első sorban álló kérdés. Ne tessék tehát érvelni azzal, hogy a vásárcsarnoknak utjában áll a külsőségek csatornázása. Abból a 250,000 dollárból, amely a szociális követelmények kielégítésére rendelkezésre áll, tessék csatornázni a külsőségeket, abból a

Nagy Vince vasárnap tartja beszámolóját

Debreczen város III. kerületének demokratikus polgársága és munkássága ünneplésére készül vasárnap, amikor a kerület népszerű nemzetgyűlési képviselője, dr. Nagy Vince megtartja beszámoló beszédét.

Nagy Vince körülbelül egy éve áll szemtől-szembe Debreczen közönségével és az azóta kifejtett parlamenti működése csak fokozta azt a bizalmat, amelyet másfél évvel ezelőtt a mandátum átnyújtásával előlegezett neki a kerület választóközönsége. Fokozódott iránta választói nagyrabecsülése és tisztelete is, amelyet elhűségével és a demokrácia iránti önzetlen, lelkes és bátor szolgálataival kiérdemelt.

A népgyűlést a III. kerületben lévő Timár-utca 31. számú ház udvarán tartják meg fél 11 órakor. A beszámoló gyűlés rendezőse, ismervén a

750,000 dollárból pedig, amit csatornázásra úgy sem lehet felhasználni, mert jövedelmezően kell befektetni, tessék létesíteni vásárcsarnokot. Hiszen amúgy sem emészt fel ez a cél a 5 millió aranykoronát, fele is elég lesz szép és megfelelő vásárcsarnok felépítésére. S így mind a két feladat meg lesz valósítva, a legsürgősebb tennivalók a szociális és a hasznos befektetések csoportjaiban.

hatóságok felhívását, amely szerint csak zárt helyiségben tartható gyűlés, alkalmazkodott ehhez a gyakorlathoz és a Timár-utca 31. sz. ház udvarát azért választotta a gyűlés helyéül, mert megfelelő tágas terem a népgyűlésen megjelenő sokaság részére Debreczenben nem áll rendelkezésre, míg ez az udvar az érdeklődők ezreinek befogadására alkalmas.

A beszámoló gyűlésre az országos Kossuth-párt vezető politikusi megígérték lejáróluk. Feltétlenül megérkezik Ruperi Rezső országos pártelnök, továbbá dr. Horváth Zoltán és dr. Ráinprecht Antal nemzetgyűlési képviselők, akiket Nagy Vincével együtt lelkes fogadtatásban készül részesíteni Debreczen közönsége.

A gyűlés összehívói már megtették a szükséges bejelentést a rendőrségnek, amely előreláthatóan tudomásul is veszi a bejelentést.

Sándor Pál nagy beszédében mutatott rá az antiszociális forgalmiadó igazságtalanságaira

„Ha tizenötezer rendeletet ad ki a pénzügyminiszter, akkor sem vezethetnek a kisemberek üzleti könyveket“ — Kuna P. Andrásék mindenestre megszavazzák a forgalmiadó új törvényjavaslatát

Budapest, július 6. Szeiczovszky Béla elnök háromnegyed 11 órakor nyitotta meg a nemzetgyűlés mai ülését.

Esztorgályos János: A pénzügyminiszter állandóan agresszíven viselkedik az ellenzékkel, különösen pedig a szociáldemokrata képviselőkkel szemben. A pénzügyminiszter támadott bennünket, kétségbevonta a bizalmunkat, pedig csak azt mondtuk, hogy

a forgalmiadó behajtása okozza a kisipar pusztulását.

Bud János pénzügyminiszter: Maga sem hiszi.

Sándor Pál: Ugy látszik a pénzügyminiszter nem jár a nép közé.

Esztorgályos János: A kisiparosok tegnap állásfoglalását nem lehet forradalmi tüntetésnek mondani. A törvényjavaslatot nem fogadják el.

A következő felszólaló Sándor Pál. Mindenekelőtt négy indítványt terjeszt elő. Az egyik az áruraktárakra kivetendő vagyonadóról szól, a másik az aranykoronának papirkoronára való átszámításánál a 14,500-as szorzószámot követeli, a másik két indítvány pedig a forgalmi adó módosításáról szól.

A törvényjavaslatnak a forgalmiadóra vonatkozó részét nem fogad-

hatja el. Ez ellen már évek óta folytat harcot és ennek a harcnak nem nyereszkedés a célja, hanem a zaklatások kiküszöbölése.

Azoktól az emberektől, akik reggel négytől este kilencig, tízig a boltjukban árádoznak, azt követelnem, hogy még könyveket is vezessenek, olyan kívánság, amely abszolút nem teljesíthető, még ha tizenötezer rendeletet is ad ki a pénzügyminiszter.

Három év óta kapunk ígéreteket, hogy a forgalmiadó terén javítást rendelnek el, de nem történt semmi. A miniszter ur azt hiszi, hogy mi jóbedvünből eszálunk ezt az agitációt és azt hiszi, hogy mi akadékoskodni akatunk. Ez ellen tiltakozik. Ez a kérdés mindenkit érdekel, még a tulajdolt is. A pénzügyminiszter kifogásolta, hogy az OMKE nem szolgált neki érvekkel. Hát az nem argumentum, amit az OMKE három év óta szüntelen tesz, hogy fötterjesztéseiben a pénzügyminiszternél és a kereskedelemügyi miniszternél állandóan azt sürgette, hogy szüntessék meg a zaklatásokat? Különösen közgazdasági kérdésekben

soha sem hallotta még huszonhárom évi parlamenti pályafutása alatt minisztertől azt, hogy terrort

alkalmaz az, aki ülést tart és két órára bezárja az üzletet

A többség is meg van győződve arról, hogy a forgalmiadó mai rendszere lehetetlen, azt nem bírják ki a kisegyzistenciák. A nemzetgyűlés mégis meg fogja szavazni a miniszter törvényjavaslatát.

Kuna P. András: Egészen bizonyos!

Bartos Gyula: Meg is szavazzuk Zsirkay János: Szeretném látni azt a javaslatot, amelyet ön nem szavaz meg páncsra!

Bartos Andor: Hiába akarja magát észrevétni, csak azért sem veszem észre

Sándor Pál: Adatokat sorol fel, amelyek szerint

cipő után tulajdonképpen 16 százalék, kenyér után 12 százalék, ruhaneműk után 14 százalék forgalmiadót fizetünk.

Ez tökéletesen elég ahhoz, hogy tönkremenjünk.

Fábián Béja: Belepustult már az egész ipar és kereskedelem!

Sándor Pál: Irózatos terhet jelent a háromszázalékos forgalmiadó.

Bud János pénzügyminiszter: Ebben teljesen igaz van!

Sándor Pál: Amikor ezt elismeri a pénzügyminiszter ur akkor el kellene ismernie azt is, hogy a

két százalékos forgalmiadó nem jelent orvoslást.

A környezetete informálja hamisan a pénzügyminiszter urat.

A pénzügyminiszter ur azt mondta, hogy más forgalmiadórendszerrel veszélyeztetve van a budget. Ezzel szemben tartozik a következőket kijelenteni: A pénzügyminiszter állítása szerint az államháztartásnak 100 millió kronára van szükség, amit forgalmiadóból kell bevenni

A kereskedelmi és ipari érdekeltségek biztosítják a kormányt, hogy a fázisos forgalmiadórendszer mellett megkapják a 100 millió aranykoronát. Miért nem térnek tehát át erre a rendszerre akkor, amikor ez orlást megnyugvást okozna az egész közvéleménynek?

Erre a kérdésre csak egyetlen egy válaszom lehet — folytatja Sándor Pál — és ez az, hogy a pénzügyminiszter ur nem meri bevallani azt, hogy

nem 100 milliót kíván bevenni a forgalmiadóból, hanem sokkal többet, mint ahogy jóval többet vett be a múltban is.

Mi nem akarunk mást — hangsúlyozza — csak azt, hogy a kereskedelem és az ipar szabaduljon meg a vevőzaturának attól a rettenetes tömegétől, amely a legkétségbeesettebb helyzeteket idézte elő. A legbiztonságosabb elemek karaktere leromlik, ha megkezdődik náluk az éhezés, a férrongyolódás. Ezek az emberek beikényserűnek olyan gondolatkörbe amelyet nem tarthatunk kívánatosnak. Malasics Géza: Minden ut hozzáunk vezet!

Sándor Pál: A higgadt irányít csak akkor lehet biztosítani, ha a kormány nem üldözi azokat az egvedeket, amelyek mindig ragaszkodtak a rendhez. Nem szabad struccpolitikát követni. A célunk az legyen, hogy az emberek legyenek megelégedettek és akkor nem fognak csatlakozni a szélső irányokhoz. Végül kieleni, hogy a javaslatot nem fogadják el. (Élénk tetszés a baloldalon.)

Szilágyi Lajos: A javaslat nem nevezhető a tisztviselők anyagi helyzetét javító javaslatnak. Uiból történeket kinevezések, így legutóbb több ügyvédet neveztek ki bírónak. Tagadja azoknak az állításoknak a helytállóságát, mintha az ellenzéknek a vitában való intenzív részvétele miatt valószínű volt volna a baloldal a tisztviselők fizetésemelésének késeleméért. — Egyenlő elbánást kíván a tényleges tisztviselők és a nyugdíjasok között. Nagyobb takarékossággal lehet erre fejezetet találni. A javaslatot nem fogadják el.

Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter: Baross János tegnapi beszéde kapcsán válaszol Barossnak a honvédséget érintő kijelentéseire. Tiltakozik Baross bevezető mondatára, amelyben a katonai politikánkat potemkin politikának nevezte. Ha van nekünk véderő rendszerünkben bizonyos potemkin momentumok, ezeknek az oka a trianoni szerződésben rejlik, amely ránk kényszerítette ezeket.

Baross János válaszában kijelenti, hogy távol áll tőle az a szándék, hogy a nemzeti hadsereget támadják. Felszólalásával azt akarta elérni, hogy a hadsereg céljaira rendelkezésre álló összeget hasznosan fektessék be.

Az elnök után napirendi javaslatot tesz. Javasolja, hogy a legközelebbi ülést holnap délelőtt tartassák a mai napirenddel. A nemzetgyűlés az elnök napirendi javaslatát elfogadja.

Az indítvány és interpellációs könyv felolvasása után az ülés fél 3 órakor ért véget.

Ujabb hólabda szédélgések Debrecenben

Debrecenben a Kereszthury Béla-féle cipővel üzött és sikeresen elfojtott hólabda-szédélgés után ismét felütötte a fejét a tisztességtelen versenynek ez a formája. Az egyiket egy külföldi cég, F. W. Stapper amsterdami cég üzi, a másikat pedig Blaskó Bertalan budapesti cég.

Az amsterdami cég hollandi torinokban, motorkerékpároknak, autókban, zongorákban üzi szédélgéseit. Az utóbbi magyarországi cég pedig vászonban.

Mint hogy a nagyközönség körében újból lábrakapott az a hír, amely szerint állítólag ezen cégeknek ezen visszaélés üzésére a kormányhatóságoktól nyert engedélye volna, a kereskedelmi és iparkamara elnöksége fölhívja a nagyközönség figyelmét arra, hogy a hólabdaszédélgés törvény szerint tiltott cselekmény, amelynek elkövetése, illetőleg kísérlete elzárásból és pénzbüntetéssel büntetendő, s így ennek üzésére engedély nem nyerhető.

Tekintettel arra, hogy amint az már a Kereszthury-cég szédélgésénél is történt, nevezett cégek ellen folyamatosan tett eljárás eredményeképpen az említett cégek máról-holnapra vállalt kötelezettségüknek eleget nem tehetnek, a kamara elnöksége saját érdekében figyelmezteti a nagyközönséget, hogy a szelvények vásárlásától és azok terjesztésétől tartózkodjék.

Az érdekelt szakmabeli kereskedőket pedig arról értesíti a kamara elnöksége, hogy a kamara a kereskedelmiügyi miniszternél újból megszüretette annak a régi rendeletnek életbeléptetését, illetőleg alkalmazását, mely szerint a szelvények terjesztői is büntetendők volnának büntetésük címén. Az események ugyanis azt mutatják, hogy komoly és hathatós védelmet a visszaélés ezen formája ellen csak ez nyújt.

Megnyit
a
„Könyvvel Szakiroda“
Kandia-utca 4/b.
Telefon: 741.
Előnyös áron vállalja üzletek, kereskedelmi és iparvállalatok, uradalmak könyvvezetését, (óráknyelvést), revizori teendőket, üzleti könyvek felkötését, leltár és mérlegkészítést. Perfekt könyvelők kiképez kereskedőket, B-listás tisztviselőket stb. Hivatalos órák 15-19 óra között.

Schadl tanácselnök letartóztatta az Esti Kurir főszerkesztőjét

Boross László nem jelent meg a törvényszéki tárgyaláson, mert nem kapta meg az idézést

Budapest, július 7. Egy évvel ezelőtt Rassay Károly lapja politikai kritika tárgyává tette Prohászka Ottokár működését. Ezzel kapcsolatban egy ébredőgyűlésen felszólalt Korodi Katona József, az ismert agitátor és beszédében Rassay Károlyt sértésekkel halmozta el. Rassay segédekét küldött Korodihoz, aki szintén megnevezte segédeit. Korodi segédei hajlandók is voltak a lovasias elégtételadásra, ellenben azt mondták, hogy előbb felükkel kell érintkezésbe lépni.

Korodi Katonától azzal jöttek vissza a segédek, hogy mindaddig nem adhatnak elégtételt, amíg Rassay lapjában Prohászkatól bocsánatot nem kér. Rassay segédei erre egyoldalú jegyzőkönyvvel zárták le az ügyet. Ez az egyoldalú jegyzőkönyv a lapban meg is jelent, a következő sorok kíséretében:

— A tájékoztatót azt hittük eddig, hogy korrekt urak, most látjuk, hogy Korodi Katona csak egy kis megfizetett pártagitátor, aki agitációs eszközök közé felvette mások felelőtlenségét is. Azt, hogy megbíruik, már észre sem vesszük.

Dr. Boross László felelős szerkesztő ellen Korodi Katona ezért pert indított. Ma tüzte ki a tárgyalásra ezt a pört a Schadl-tanács. Reggel kilenc órára volt a tárgyalás kitűzve. Boross László azonban nem jelent meg.

Korodiek indítványára ekkor az elnök elrendelte dr. Boross László

azonnali letartóztatását. Korodi ezután kérte a tárgyalás elnapolását szeptemberig.

Féltékenkét óra táiban Grün Béla ügyvéd, aki Boross Lászlót védeni szokta, megkérdezte Schadl tanácselnököt, hogy miért rendelte el Boross László letartóztatását?

Schadl kijelentette, hogy Boross László, aki az idézést megkapta, ezt vétiven is elismerte, továbbá a szerkesztőség telefonjelentése szerint a mai tárgyalásról tudott, ebben az ügyben már másodszer maradt el a tárgyalásról, ezért rendelte el a törvényszék a letartóztatását.

Grün ügyvéd hangsúlyozta, hogy Boross László minden tárgyaláson megjelent. Idézte van 9-ére, 11-ére és 14-ére, ellenben a mai napra nincs. Erről nem tud. A szerkesztőség változtatást követelt. Ő, a védőügyvéd sem kapott idézést.

Tíz órakor dr. Boross László személyesen jelentkezett Schadl elnökkel:

— A szerkesztőségi szolga vette át az idézést, én nem kaptam meg.

— Tessék megbüntetni a szolgát, — felelt Schadl. — A bíróság már vázolt: Ön azonnal le kell tartóztatni.

A tanácselnök ezzel utasította a teremszolgát, hogy kísérje a szerkesztőt a jegyzői szobába és hívja fel a jegyőrt.

Az állam másfélmillió, Debrecen nyolcmillió aranykoronát áldozott a debreceni egyetem építésére

Baltazár püspök ígérete betartására szólította fel Bethlen miniszterelnököt

A debreceni egyetem építő bizottsága ma délelőtt 11 órakor ülést tartott a város háza kistanácsstermében. Dr. Tóth Lajos államtitkár elnököl az ülésen, amely a Tisza István egyetem teljes kiépítése tekintetében sorsdöntőnek mondható. Dr. Baltazár Dezső püspök ugyanis beszámolt az értekezleten arról, hogy a kormánytól a tiszántúli református egyházkerület megtette a kellő lépéseket az egyetem kiépítésére s kijelentette, hogy az egyházkerület most már sorozatos akciókat indít meg az egyetem teljes kiépüléséért.

Dr. Tóth Lajos elnöki megnyitójában üdvözölte Korb Flóris műépítést, akit a Kisfaludy Társaság az egyetem terveit a Greguss díjjal tüntetett ki.

Ezután Baltazár püspök szólt fel és beszédének elején rámutatott arra, hogy a bizottság üléseitől az utóbbi időben távol tartotta magát.

— Távollmaradásomnak — folytatta, — az a magyarázata, hogy elkedvetlenedés vett erőt rajtam, mikor láttam, hogy

az építkezés halogatása nem leli magyarázatát az állam siralmas pénzügyi helyzetében.

Gondolkoztam a dolgon s ennek eredményeképpen kemény szavakat is fogok most mondani, de, hogy kritikám személyes élet előre elvegyem, kijelentem, hogy az elnöki széken ülő dr. Tóth Lajos államtitkár ur a legnagyobb jóakarattal mindig azon volt, hogy az egyetem minél előbb felépüljön. Nem személy ellen suhogatom most meg kri-

tikám ostorát, hanem egy bizonyos szellem ellen, amelyet a leghatározottabban kell elítélnem.

A debreceni egyetem egyik legnagyobb férfiaknak, gróf Tisza Istvánnak nevét viseli homlokán, de nagyon selejtes, hideg, tartalmatlan, nagyon sértő ez a kultusz, amely szüvegben és ünnepekben merül ki, ahelyett, hogy ércnél maradandóbb emléket állítana neki s ennek az intézménynek tető alá hozásánál késedelmes és nem a legjobb akaratot mutatja.

Ezt a késedelmet nagyon selejte indokra vezetem vissza. Az egyházkerületnek birtokában van az eredeti terv egyik hivatalos példánya s ebből megállapítható, hogy a központi épület felépítése van elsősorban tervezve s a klinikai telep áll a háttérben, míg most azt kell látnunk, hogy a klinikai telep kerül először megvalósításra. Megtaláltam ennek magyarázatát az államnak Debrecen várossal kötött szerződésben. A szerződés egy pontja ugyanis úgy szól, hogy az egyetem klinikai telepének beépítésére adja Debrecen város a felajánlott 8 millió aranykoronát.

Ezt a 8 millió koronát használta fel eddig az állam az építésre, míg maga, noha költségvetése szerint 10 millió aranykoronát kell az építkezésbe befektetnie, eddig mindössze másfélmilliót áldozott erre a célra. Ezért épültek fel az egyetemi klinikák s ezért maradt el a központi épület felépítése, amelyet az államnak a sa-

lát pénzéből kellett volna felépítenie.

A tiszántúli egyházkerület nagyon nagy áldozatot hozott, amikor az egyetemnek feláldozta akadémiáját. Nekünk volt teológiánk, jogi és bölcsészeti karunk, de meghoztuk ezt az áldozatot, mert Debrecennek szüksége volt az orvoskari egyetemre. Áldozatunkkal szemben állott volna az, hogy a tanszéki alapítványok tőkét felszabadulnak s azokat nevelési célokra fordíthatjuk. Hogy ez lehetővé váljék, nekünk helyre van szükségünk. Szükségünk van a kollégiumra, hogy megfelelően nevelő hivatásának.

Mi három karnak helyet adtunk a kollégiumban, de nem a végletekig. A szerződés szerint az államnak 1917—18. tanév kezdetén vissza kellett volna adni a kollégiumot s addig felépíteni a központi egyetemet. Nemcsak arra fektetem a főszlyt, hogy a klinikai telepek sem tudják teljesíteni hivatásukat, mert nvomornognak, hanem felszorozm hogy 7 esztendővel a klkötött határidő után végre tétessék egy komoly lépés a központi egyetem kiépítésére.

Az állam 10 milliójából másfél millió lett eddig felhasználva. Nagyon komoly dolog és mindnyájuk lelkére apellálok, fogjuk meg erősen az eke szarvát most, mikor újra megindul a munka s erkölcsi súlyunkat az egyetem felépítésének szolgálatába állítsuk. Nem volt módom rá, hogy a főrendiházban szóvategyem ezt a dolgot, mert a forradalom elkonfiskálta főrendi jogaimat, de, úgy látszik, hogy erre rövidesen megnyílik az alkalom. De szóvategyem ezt az ügyet a református egyház szervezeteiben is és a lelkészek országos kongresszusán és nem fogok tartózkodni, hogy ezt a nagy sérelmet, mely Debrecennek és a magyar kálvinizmusnak egyformán nagy sérelme s melyet idáig lojalisan takargattam, a nyilvánosság elé tárjam. Most kijönösen, mikor ismét előrehaladunk.

nem egyezhetem bele, hogy eredménytelenségre kárhoztassák az egyetem működését.

Hosszu idők után elhatároztuk gróf Degenfeld főgondnok ural, hogy erélyes lépést fogunk tenni.

Kormányzó ur főméltségának mezdőturi látogatásán feltártam a helyzetet és kifejezést adtam aggodalmamnak. Főméltségága igyekezett meggyőzni, hogy reánk nézve jóakarattal kezelik ezt az ügyet. Ekkor elhatároztuk, hogy felmegyünk a miniszterelnökhöz, a pénzügy és a kultuszminiszterekhez. Tapasztaltuk, hogy a kormányzó ur előre informálta mindegyiküket. Először Bethlen miniszterelnököt kerestük fel.

Ezután elmondta Baltazár püspök, hogy a miniszterelnök megígérte nekik, hogy az egyetem részére a mult évi költségvetésbe felvett egymillió arany-

koronát klutaltatja és erre az évre szintén egymillió koronát vétet fel. Most az a tény, hogy 800,000 aranykorona van beillesztve a költségvetésbe ezen a címen. Azért hozta napvilágra ezeket, mert a magyar miniszterelnök és a magyar református egyház egyházi és világi gondnoka között a tett ígérlet a kötelező szerződés erejével bír s így reméli, hogy az egyetem megkapja azt a 2 millió aranykoronát, amire feltétlenül szüksége van.

A hatalmas beszédet Tóth Lajos államtitkár nyilatkozata követte, amelyben az államtitkár megköszönte a püspöknek, hogy ezt a már-már holtpontra jutott kérdést egészséges utra terelte.

Az értekezlet ezután elhatározta, hogy az érkező pénzből elsősorban az élettani, anatómiai és kórbontani intézetek együttes épületét, amely különben már félig készen áll és a tanári lakások második épületét építi és szereli fel.

Délután a klinikai bizottság tartott értekezletet a belgyógyászati klinikán, amelyen szóba került az is, hogy a szintén jelenlévő Kisfaludi Strobl Zsigmond elkészíti Tisza István életnagyságu szobrát az egyetem részére.

Kidolgozzák az iparostanonciskola terveit

Debrecen ötmillió dolláros kölcsönének befektetési tervét között elsősorban szerepelt az iparostanonciskola felépítése. Ugyanis a tulajdonosok miatt már szinte lehetetlen az iskola tanulói számára tantervet megállapítani. Másutt való elhelyezésre pedig nincs kilátás.

Most, hogy a város kölcsönhöz jut, a bizottságok és vájalatok sorában az iparostanonciskola felügyelőbizottsága is ülést tartott a tervek megbeszélésére.

Az erre vonatkozó javaslat a legközelebbi tanácsülésen lesz előterjesztve s ugyanakkor a városi tanács a műszaki ügyosztálynak is megadja az utasítást a terv részletes kidolgozására.

Az iskola terve a következő: A mostani iparostanonciskola emeletére még egy emeletet húznak, a tetejének a Csapó-utca felőli részére pedig egy új, a régimel jóval nagyobb épületet emelnek, amely szintén 2 emeletes lesz, az eddigi tervek szerint. Az iskola régi udvarát felszívítással el látott tornacsarnokká alakítják át.

Ezzel szemben a belső beosztás egyelőre a következő: Az iskolaépületben nyer elhelyezkedést a fiú és női iparostanonciskola, a fiúiparostanonciskolai otthon, továbbá a női ipariskola, vagy az iparművészeti iskola. Ez utóbbi eddig is csak azért nem nyílt meg, mert nem volt, ahol el tudták volna helyezni. A jövőben azonban ennek is meg lesz a lehetősége s a debreceni iparművészeti kultúra fejlődése tekintetében feltétlenül nagy jelentőségű lesz. A mezőgazdasági középiskola, amelynek régén érzi Debrecen a hiányát — szintén rendkívül fontosági intézmény, amely viszont a gazdasági kultúra terén jelent nagy haladást.

Az iparostanonciskola költségeihez a kultuszgondnokság 200 millió koronával járul hozzá, amelyet múltkorai leiratára szerint az 1926. évi költségvetés tételje közé is be fognak állítani.

Lédererné mosolyogva hallgatta az ügyész halálbüntetést kérő vádbeszédét

„Lédererné állandóan heccelte, bujtogatta, önértékében sértegette az urát” — Lévai dr védő rosszullete miatt ma, szardán tartja meg védőbeszédét

Budapest, július 7. Épen egy héttel ezelőtt kezdődött el ez a maga nemében szinte példátlan bünpör, egy héttel ezelőtt állt Léderer Gusztávné bírái elé és ma délelőtt 11 órakor az ügyész kimondotta a végzetes szót: halálös ítéletet kér a bűnös asszony fejére. Lédererné a tárgyalás egész folyamán egykedvűen viselkedett és valójában minden látható izgalom nélkül hallgatta végig azt a rémtörténetet, amelynek ő a hősnője.

A mai tárgyalást féltizkor nyitotta meg Denk Tivadar elnök és rögtön felhívta a vád képviselőjét, hogy tartsa meg elő indítványát.

Makay Jenő ügyvédségi alelnök ezután megkezdte vádbeszédét:

— Tekintetes királyi törvényszék! Általános tanácsulat az, hogy a bűnösöket az idők folyamán megsajnálják. Ezen általános szabály alól, lehet mondani, ez a bűnügy kivétel. Ezt a bűnügyet január 9-én derítették ki és mind a mai napig nem szűnt meg az a nagy érdeklődés, amely az első pillanattól kísérte. De ez érthető is, mert hisz ez a bűnpör a középkor sőt századaira emlékeztető vad kegyetlenséggel követett el és a még el sem temetett véres hullának látása, vagy ami a jelen esetben történt.

a hullá egyes részének megnyuzott és lemosott állapotban való megtalálása a társadalomból nem csupán felhárdulást, hanem egyhangú szegélykialtást váltott ki.

— Tény az, folytatta az ügyész, — hogy Léderer Gusztáv egymaga követte el az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságot, de Lédererné mint bűnöző szerepel és ő volt a felbújtó. Bebizonyosodott, hogy

Lédererné állandóan heccelte, bujtogatta, önértékében sértegette az urát.

— Bebizonyosodott, hogy a legutolsó pillanatig a férjének kétségei voltak és a bűn előszelétől szinte kábultan feküdt a dívánra, amikor

az asszony, a felbújtó a végös eszközhöz folyamodott, odafelelt mellé, átkarolta őt és kedveskedésével érte meg a már hónapok óta kitervelt hüntény gondolatát.

— Az előre megfontolt szándékoság mellett szól az a körülmény is, hogy a gyilkosság előtt körülbelül egy héttel el akarták már tolni Kodelkát láb alól és az asszony volt az, aki ópiummal elaltatta. A férfi vallomásától tudjuk, az asszony kijelentette, hogy annyi ópiumot adott Kodelkának, hogy ez már soha többet fel nem kel. De rávette az urát, hogy vádját fel az áldozat ereit, hogyha majd a hullát eltakarítják, a kicsurgó vérről ne legyen bűnk. Tudjuk, hogy ez a bűntény csak azért nem sikerült, mert Léderer Gusztáv megijedt, amikor a végzésre az ópium-álmomban lévő Kodelka mozogni kezdett.

— Ha szemügyre vesszük a két tettes jellembeli különbségét, akkor az asszonyt, mint felbújtót szerepe teljesen tisztázódik. Ez az erős akaratú asszony ezt a senki embert folytató beszédével valósággal elkábította, ez a nő a fiúle rágta férjének, hogy ezt a gyilkosságot el kell követnie! Mi dezék tekintetbevételeivel

Léderer Gusztávnét csalással, gyilkosságban való bűnöségdel, gyilkosságra való felbujtással és lopással vádolom.

Léderer Sándort illetőleg továbbra is fenntartom a bűnpártolás vádját. Hihetetlen Léderer Sándornak az — a meséje, hogy ő elhitte, mintha Lédererné Amerikából pontosan a gyilkosság elkövetésekor kapott volna örökséget.

— Ha a kiszabandó büntetés nagyságára kell indítványt tennem, akkor tekintetbe kell venni, hogy

ez az asszony itt csalással van vádolva, amelyért fegyházbüntetés jár, gyilkossággal, amiért halál és gyilkosságra való felbujtással, amiért ugyancsak halálbüntetés jár.

Ily módon tehát összbüntetésül

csak a törvénykönyvben előírt lehető leg súlyosabb büntetést kérhetem fejére. *Bármilyen lézasan kutatók is említhető körülmény után, ívet nem találók, a büntetlenséget ugyanis ebben az esetben nem vehetem számításba, mert hiszen egy esendő főhadnagy feleségének eo ipso büntetlen előéletűnek kell lennie. Ha töredelmesnek mutatkozott volna, akkor ez jelenthette volna az egyedüli említhető körülményt. Am magaviselete, amellyel a bíróságot állandóan, mintegy fel akarta iltetni, csak súlyosbító körülménynek számíthat. Ugyanennek számít az a hártalan és vad kegyetlenség, amely teljesen méltatlan és amely kivételesen nagy mértékben megborzasztja az embert. A bíróság soha nem felejtetheti el Gyurkovics főhadnagy vallomását, aki elmondotta, hogy*

A kereszturi „csodarabbi” szellemi örökéért két község verseng

Olaszliszka nem ismeri el Sajele fiát utódjául — A nagyhirű liszka „csodarabbi” unokájában látják a bajbajutottak gyámoltóját

Miskolc, július 7. A bodrogkereszturi „csodarabbi” halála szokatlan háborúságot idézett elő Zemplénnérmegye két községe, Bodrogkeresztur és Olaszliszka között. A küzdelem Steiner Sajele bodrogkereszturi „csodarabbi” halálával kezdődött el. A „csodarabbi” ugyanis halála előtt magához kéréte fiát és így szökött hozzá:

— *Halálom után minden úgy legyen, mint eddig; lásd el vigasszal a két kedvőket és tanácsot a bajba jutottakat.*

A bodrogkereszturi „csodarabbi” halála után azonban váratlan eset következett be: az olaszliszka forrásbirt, Friedlander Hermann, az egykori nagyhirű liszka csodarabbi unokáját, mind sürribben keresik föl az emberek, hogy föle tanácsot kérjenek és megnyugtatót. Már mintegy másfél év óta járnak hozzá hívek, de nagyobb számban és tömegesen csupán a bodrogkereszturi „csodarabbi” halála óta.

Az olaszliszka nép egész természetesen találja a liszka „csodarabbi” híveinek szaporodását és ezt azzal magyarázza, hogy Steiner Sajele meghalt és így az embereknek nincs kihez járni Bodrogkereszturba. Vagyis a liszkaik nem ismerik el Sajele fiát a böles rabbi utódjának, hanem azt állítják, hogy Sajele halála következtében az „isten adományt” a liszka „csodarabbi” unokájára, Friedlander Hermannra szállt. A liszkaik ennek a fölfogásnak erőteljes propagandát is csinálnak, természetesen a rabbi tudta nélkül.

Sajele fiát azonban még ma is sokan keresik fel. Legutóbb egy plébános és egy ezredes tette látogatását Somogy megyéből Sajele utódjánál és részvétüket fejezték ki nagynevű édesatyja halála fölött és szerencsés kívánatukat tolmácsolták az ő működéséhez. Hogy mennyien jönnek egybeként mutatja az, hogy a rabbi négy szobából álló lakást épített a messze földről idelevő vendégek befogadására. Különben is a rabbi mindenféle hívják, Budapestre úgy, mint Cselizlovákiba, de ő nem megy, mert kerüli a reklámok még a látszatot is. Alig félóránra fekszik Bodrogkereszturtól Olaszliszka, az új „csodarabbi” rezidenciája. A liszkaik állomásról 15 fiakerrel szállítják az utasokat a „csodarabbi” lakása elé. Itt egymásra

miközben a csepell tisztiszobában voltak a Kodelka földarabolt tetemével teleített és Lédererek által kihozott koferek. Léderernének a tiszt kaszinóban vacsoraközben egyetlen skrupulusa volt: kaphat-e a saithoz almát is.

— Az igazság egyik része május 18-án mondatott ki kérem tehát a tekintetes királyi törvényszéket, mondja ki az igazság másik részét, minél hamarabb.

Ezután Lévai dr., Lédererné védője kérte a bíróságot, hogy védenének fordítsák le németre a vádbeszéd lényeges pontjait. Miközben ez történt, Lédererné katonás megrészgéggel állt a két szuronvos fegyvér között és

mikor végre a tolmács kimondotta a halál szót, egy ideig értelmetlenül bámult maga köré, aztán mosolyogva rántott egyet fején és visszaült helyére.

Schubert Zoltán dr., Léderer Sándor védője felmentést kért. A főtárgyalást holnap délelőtt 11 órakor folytatják, akkor fogja Léderer Gusztávné és ügyvédje védőbeszédét elmondani.

várnak az emberek, hogy a pap elé kerüljenek. Titkár írja az illető személyi adatait és a tárgyat, amelyben a „csodarabbi” véleményét és tanácsát kívánja kikérni. A rabbi a híres liszka csodarabbi unokája. Ósrégi papi családból származik, édesatyja is pap volt. Ő maga évtizedek óta él elmélyedve tanulmányainak és ő tiltakozik a legjobban a csodarabbi elnevezés ellen. Ő nem művel csodákat, mert ember csodatettekre képtelen.

Amikor a rabbi házát elhagytuk, az utcán összeverődött csoportok, a melyekhez eljutott a híre annak, hogy újságíró vendége van a rabbinak, valósággal gyűrűt alkotva körülöttünk, szóhoz sem engedve jutni, egymást tulkiabálva mondják:

— *Kérem, a liszkaik az egyetlen és komoly csodarabbi Magyarországon. Az ő tudása nagy és előrelátása végtelen. Akik az ő tanácsát megfogadják, annak biztos a dolga. Nagyon sok embernek adta már ő vissza a boldogságát és mutatta meg a szerencse útját. Tessenek megírni, hogy csak ide jöjjenek az emberek, mert a rabbi ur szava igaz és arany.*

Ezeket mondták a liszkaik, akiknek anyagi érdeke a csodarabbi híveinek sokasodása. Folyik tehát a harc Bodrogkeresztur és Olaszliszka népe között a kenyérért, az anyagiakért épen olyan kiméletlen eszközökkel, akárcsak egy képviselőválasztás során. — a két csodarabbi érdekében. Az emberek pedig, akik hisznek a csodarabbi szavában, egyelőre úgy hidalják át az ellentéteket, hogy mindkét rabbinak kikérik a tanácsát. Hogy melyiknek hisznek és melyikben van több bizalmuk, arról olyan titokzatosan hallgatnak, amilyen titokzosság veszi körül a csodarabbiakat.

L. E.

— *Só után nem kell forgalmi adót fizetni.* Amióta a só forgalma április 1-vel fölszabadult, egyes helyeken, így Debrecenben is az a gyakorlat kezdett kifejlődni, hogy az eddig forgalmi adómentességet élvező só utra forgalmi adó alá vonták. A felmerült kétségek eloszlatása végett közli a kereskedelmi és iparkamara, hogy sönak hatóságilag megállapított áron történő árusítása ezután is általában mentes az általános forgalmi adó alól.

Nyiregyháza a nyiregyházlakért

Nyiregyházán tudvalevőleg pénzügyi palotát építenek s Debrecen város vezetősége előtt példaképen kell megemlítenünk, hogy milyen gonddal vigyáz Nyiregyháza arra, hogy a városban lakó iparosok jussanak az építkezés által munkához. Elég erre vonatkozólag közölnünk a Nyiregyháza című nyiregyházi napilap legutóbbi számának következő cikkét:

„A pénzügyi palota építkezési bizottsága, — írta a Nyiregyháza, — tegnap délután folytatódó ülésén döntött a még függőben lévő pályázatok sorsa fölött. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy ezeket a munkálatokat kizárólag nyiregyházi iparosok nyerték el, s így végső eredményben az összes munkálatok 85 százaléka helybeli iparosoké maradt. Ezzel lezárult a pénzügyi palota építkezési pályázata, bár nem véglegesen, mert az udvaron építendő szárnyépülete külön pályázatot fognak hirdetni.”

Nyiregyháza példáját figyelembe véve Debrecen városnak is. Csak az a város fejlődik olyan rohamosan és ér el olyan szép eredményeket, mint Nyiregyháza, amely úgy igyekszik polgárai s ezáltal saját jólétét előmozdítani. Debrecen mostani vezetői még nem találták meg azt a Nyiregyházán régen és tisztán látott összefüggést, amely a város polgárait és a városnak magának anyagi helyzete között fennáll. Nyiregyházán úgy látják, hogy a város akkor boldogul, ha polgárai boldogulnak, dolgoznak.

Lakatos Rézműves Eszter a cigányok „jogi tanácsadója”

A debreceni törvényszék Serly-tanácsa nagyon érdekes tárgyalást tartott kedden délelőtt. Egy beretvóújfalu rablás ügyében eljárást indítottak egy Lakatos Anna nevű cigányleány ellen. A rablással vádolt cigányleány többszöri idézésre sem jelent meg és így a bíróság lakóhelyéről, Nyiregyháza területéről elővezette a mai tárgyalásra.

A vádirat felolvasása után a cigányleány ingerült hangon mondta: — *En kezt esokotom, azon a vidéken soha nem jártam, én nem raboltam, engem másik cigány helyett hoztak ide!*

A tanácselnök kérdésére azt is előadta, hogy tanukkal tudja bizonyítani azt, hogy nem azonos azzal a cigányleánnyal, akit a rablásban való részvétellel gyanúsítanak. Meg is nevezte a falujából való Rézműves Lakatos Esztert, egy 55 éves cigányasszonyt, aki igazolni tudja az ártatlanságát. A bíróság el is rendelte Rézműves Lakatos Eszter kihallgatását. Az öreg cigányasszony, aki „a cigányok jogi tanácsadója” és ugyyszólván minden cigányperben szerepel, nagy hőbeszédességgel előadta, hogy az ő fia és a Lakatos Anna egyben járnak és rövidesen meg is tartják a lakodalmat.

— *A fiám úgy vigyáz a menyasszonyára — mondta —, mint a két szemé villogóra, nem enged még a falu határába se, hogy mehetett volna rabolni. Nem tűrné azt az én fiám!*

Az elnök kérdésére aztán elmondta, hogy kinyomozta az igazit tettet. A neve Lakatos Balog Anna.

— *Az az igazit tettes, kezt esokotolom, — mondta — rücskös, ragyavert arcú és félszemére hálvosos, nem pedig olyan, mint az én fiám szénszeges menyasszonya, akit ártatlannal hurcoltak a törvény elébe.*

Amikor az elnök megkérdezte tőle, hogy tudja-e még valaki igazolni azt, hogy Lakatos Anna ártatlan, az öreg cigányasszony büszkén felelte:

— *Tudom én a törvényt, tanut is hoztam, a Csóré Laci feleségét, aki beszélt is az igazit tettel.*

Csóré Laci felesége aztán előadta a vallomását, hogy neki elmesélte

a rablást Lakatos Balog Anna. Tudta, hogy ártatlant fogtak perbe — mondta Csóréné —, de azért nem jelentkezett, hanem megszökött, hogy a ragya még jobban verje ki a kópit.

Az elnöknek arra a kérdésére, hogy le meri-e tenni vallomására az esküt, kiváلتelt:

— *Itt ugorlon ki a törvény előtt a szemem, ha nem mondtam igazat!*

A tanúkihallgatások után a bíróság a Lakatos Anna ellen indított eljárást megszüntette és az igazit tettes, Lakatos Balog Anna ellen nyomozólevél kiadását rendelte el.

A tárgyalás után a szép cigányleányhoz odafordult leendő anyósa:

— *No, látod, mondtam, ha a törvény előtt kell valamit elintézni, csak nekem kell szólni!*

A hitvesgyilkos Szanyi József bünpörében szenzációs fordulatot várnak

A hitvesgyilkosság miatt halálra ítélt Szanyi József bihari-magyarbajomi gazdálkodó bünygyében — mint már megírtuk — a védő a bizonyítás kiegészítés elrendelésével új tárgyalást kért. A tábla a kérésnek eleget tett és

elrendelte a tárgyalás megtartását.

Preinésberger Jenő dr. vizsgálóbíró Bod Kálmán dr. kir. ügyvésszel a napokban tartotta meg a helyszínen a tárgyalást és 36 új tanút hallgattak ki a hitvesgyilkosság ügyében.

A tanukat részint a vád, részint a védelem szempontjából hallgatták ki.

A tárgyaláson nagyon érdekes dolgok kerültek napvilágra és olyan vallomások hangzottak el, amelyek alkalmasak arra, hogy új fordulatot adjanak a bünpörnek

A három napot igénybe vevő tárgyaláson különösen a védelem részéről bejelentett tanúk tettek szenzációsan érdekes vallomást. Abban az esetben, ha ezeknek a tanúknak a vallomása nem nyer megafórlást, új fordulat következik be a hitvesgyilkosság ügyében és

a táblai tárgyaláson meg foglák változtatni a törvényszék ítéletét.

A kihallgatott tanukat Preinésberger Jenő dr. vizsgálóbíró tanácselnök vallomásukra megeskette. A tanúk egyrésztének megeskete miatt Bod Kálmán dr. kir. ügyész és Gábor Jenő dr. védőügyvéd, semmisségi panaszt jelentettek be.

A háromnapos tárgyaláson nemesak azokat a tanukat hallgatták ki, akiknek kihallgatását a védelem és vád részéről kérték, hanem jóval többet. A tárgyalás folyamán ugyanis szükségessé vált a bünygy végleges tisztázásának szempontjából a be nem jelentett tanúknak a kihallgatása is. — Azokat a tanukat, akiknek kihallgatása szükséges volt, rövid úton idézték meg a tárgyalásra. A tárgyalás jegyzőkönyve 20 gépet oldatra terjed, amelyet Preinésberger Jenő dr. vizsgálóbíró

ma délelőtt beteriesztett a kir. táblához.

amelynek büntető tanácsa az ítélethozatal előtt mérlegelni fogja a helyszínen megtartott, bizonyítás kiegészítő tárgyaláson elhangzott vallomásokat is.

HIREK

— **Kinevezés.** Dr. Hadházy Zsigmond főispán ma vitéz Somogyi Rezső th. helyettes főszámvévőt helyettes főszámvévővé nevezte ki. A megérdemelt előléptetés szorgalmas és mintaszerűen lekiismeretes tisztviselőt ért.

— **Borzalmas jégverés pusztított Biharban.** Vasárnap Gáborián, Esztár és Pocsai határában szokatlanul nagy vihar és olvan jégverés volt, hogy a vetésekben több száz millió kárt okozott. Az érésben lévő buzát valósággal kirsépelte, a tengerit laskává tépte. A jégverés Gáboriánban volt a legnagyobb, ahol még az embereket és lovakat is megsebesítették a diónyi nagyságu jégdarabok

— **Három hónapi fogláz hamistannásért.** A debreceni kir. törvényszék büntetőtanácsa egy érdekes hamistannás ügyében ítélkezett ma délelőtt. Vince Imre esókmői lakos és nővére, Kiss Jánosné 1920 november 23-án a beretvóújfalu járásbírószágon egy birtokper ügyében hamis esküt tettek. A mai tárgyaláson a tanúk vallomásából kiderült, hogy Vince Imre és nővére tudva hamis esküt tettek. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után Vince Imrét és nővérét hamis tanúság miatt 3—3 hónapi fogházra ítélte.

— **Lezuhant a létráról.** Osváth János 41 éves munkás kedden este esatornatisztítás közben lezuhant a létráról s súlyos sérülést szenvedett. A mentők részesítették első segélyben és kiszállították az egyetemi sebészeti klinikára.

— **Térzene.** A katonai zenekar Nöth Antal főkarmester vezénylete alatt esóitörtökön d. u. egynegyed 6-tól a Nagyerdőben kedvező idő esetén térzenét tart.

— **Garázdálkodnak a tyuktrovajok.** Vasárnap éjszaka a Szegényházsor 30. szám alatt lakó Kaszás János baromfióllát feltörték és egymillió korona értékű baromfit elloptak. A rendőrség Kaszás feljelentésére a nyomozást megindították.

— **Aki dacol a bíróság ítéletével.** Nagy Ferencné debreceni asszonynak tavaly nyáron ellopták a dinnvepiacon a pénztárcáját. Az asszony a pénztárcá ellopásával a piacon posztoló rendőrt gyanúsította meg és azt mondta: Senki más nem lophatta el a pénztárcámat, csak a rendőr. Az volt csak a közzelemben. A valótlán és sértő kijelentés miatt rágalmozásért megindult az eljárás Nagy Ferencné ellen. A debreceni kir. törvényszék büntető tanácsa ma vonta felelősségre Nagy Ferencné és rágalmozás vétéségeért 500,000 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet kihirdetése után Nagy Ferencné ingerült hangon kiáltotta: *Az a pénzt és soha nem fogom megfizetni, mert én ártatlan vagyok!* A tanácselnök esóllapítani próbálta a hangos menvecskét, de az egyre csak azt hangoztatta, hogy nem fizet és nagy méltatlankodással hagyta el a termet.

— **A hajduszoszlói gyilkos kocsist behozták Debrecenbe.** A hajduszoszlói esendörök kedden reggel behozták Debrecenbe a hajduszoszlói gyilkos kocsist. Bösözrményi Lajost, aki kaszáival megölte gazdáját, Czibere Márton, Takó Ferenc dr. vizsgálóbírósegéd Szerdán délelőtt fogja kihallgatni Bösözrményi Lajost.

— **Amikor a tolvai visszavizsi az elopót óráát.** Csonka Mihályné Széchenyi-utca 47. szám alatt lévő lakásáról ismeretlen tettes elopott egy női ezüstórát, Csonka Mihályné feljelentést tett a rendőrségen és legnagyobb meglepetésére, amikor a rendőrségről hazament, az óráát papírba csomagolva a lakása ablakának párkányára téve találta. A tolvai valahogy megszélte, hogy Csonkáné feljelentést tett a rendőrségen és visszazalonta az óráát.

Ócska ólmot vesz Hegedüs és Sándor rt. Plac-u. 49., második udvarban.

— **Részeg állapotban felakasztotta magát.** Gábor László 28 éves hajduhadházi gazdálkodó hétfőn délelőtt házában padlásán egy gerendára felakasztotta magát és mire a családja észrevette, már meghalt. Gábor László felesége a esendőri nyomozás során előadta, hogy férje az utóbbi időben sokat lompolt s állandóan részegeskedett. A részegeskedés miatt megakarták vonni tőle a földbérletet. Valószínű, hogy részegen, a bérlet megvonás miatti elkeseredésében akasztotta fel magát.

— **Minden kereskedőnek, vállalatnak, részvénytársaságnak stb. nélküli lözhetetlen a most megjelent „Az államháztartás egyensúlyának helyre állításáról szóló 1924:IV. t.c. alapján kiadott rendeletek”. Hiv. kiadás. Ára ezer korona. Kapható Hegedüs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében a főposta mellett.**

— **Précz kárpitos, Hátvan-u. 41. Raktáron mindenféle kárpitos munkák nagy választékban.**

— **Uszói tanuhat a Margit uszodában, tandíj 60,000 korona.**

— **Molykár ellen siessünk biztosítási Végb szórmeáruházában, Plac-utca 4.**

— **Margit-fürdő uszoda árai: Uszodajegy 8,000 K. Havi bérlet 150,000 K. Köztisztviselőknek 6,000 K. Havi bérlet 120,000 K. Fizetiegyek (20 drb) 140,000 K. — D. U. E. Tanuló és gyermekjegy 6,000 K. — Havi bérlet 110,000 K. A villamos kalauzoknál váltott Margit-fürdő jegyek az uszodába is érvényesek.**

SZÍNHÁZ

A színházi iroda hírel:
Európa legnagyobb disease, Medgyaszay Vilma szombát és vasárnap felléptének híre a Csokonai-színházban lázba hozta a várost. Mindenki erről a szenzációszámba menő eseményről beszél, annál is inkább, mert vele jön a legjobb komédiáns, Kóváry Gyula, a közkedvelt és népszerű Cinc

Margit-fürdő uszoda árai:

Uszodajegy	8,000 K	Havi bérlet	150,000 K
Köztisztviselőknek	6,000 K	Havi bérlet	120,000 K
Fizetiegyek (20 drb)	140,000 K.	D. U. E. Tanuló- és gyermekjegy	6000 K.
A villamos kalauzoknál váltott Margit-fürdő jegyek az uszodába is érvényesek.			

ci, kinek humoros, aktuális korferánszai mindig a legnagyobb vidámságot váltják ki. Vidor Ferike pártatlan esztétizálásai és nótáival egyedülálló módon. Bányai Irén előadói a tiszta művészetnek hódolnak. Hetényi Heidelberg, a kiváló zeneszerző pedig maga kíséri az énekszámokat. Jegyek előre válthatók.

Tisztelettel felkéri a színház igazgatósága a közönséget, hogy tekintettel az óriási érdeklődésre, melyet Európa legjobb diszensek és társulatának szombat és vasárnapi vendégszereplésének híre keltett, jegyeit lehetőleg a pénztárnál rögtön váltssa ki, mert a telefonice rendelt és előjegyzett jegyek esetleg zavarokat idéznek elő.

Medgyaszay-estekre pénztári órák egész héten d. e. 10—1-ig, d. u. 5—7 óráig.

Mozgósínházak:

VIGSZÍNHÁZ: Virginia Wally és Norman Kerry főszereplésével „Mikor egy férfi igazán szeret” társadalmi dráma 7 felvonásban és „Szerelmem a ruhazsákban” egy huncut kislány története 5 felvonásban.

URANIA: Mary Philbin és Huszár Károly szereplésével „Fehér álmok menyasszonya” dráma 6 felvonásban. Kísérő: Amerikai burleszk.

METEORBAN csütörtökön „A nagy világi dáma” Lucy Diraine főszereplésével, „A nagyherceg pénzügyei” Harry Liedtkevel, 2 ságer egyszerre. Előadások 7 órától.

KÖZGAZDASÁG

Lányha volt a gabonatozsdé

A főzetanács hivatalos jelentése: Uj buza 385—395, új rozs 320—25, új árpa 260—70, tavalyi buza 447—470, őroz 405—10, zab 470—80, tengeri 280—85, korpá 255—60.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai: Angol font 345,000—347,000, Cseh korona 2105—2121, Dinár 1228—1250, Dollár 5 fejt. 70,500—71,390, Dollár 5 lej. 70,400—71,390, Francia frank 3324—3348, Lengyel zloty 13,460—13,610, Lei 334—338, Leva 504—512, Lira 2632—2654, Német bir. márká 16,865—16,965, Schilling 9985—10,065, Hollandi forint 28,140—28,410, Svájci frank 13,795—13,895, Dán korona 14,500—14,640, Svéd korona 18,775—18,835, Norvég korona 12,640—12,810, Belga frank 3282—3312.

NYILTTÉR*

ÉRTESÍTEM t. üzletfeleimet, miszerint a 12 év óta fennálló Reich és Kanczler cég alatt vezetett rövidáru nagykereskedésből Reich Bernáth úr barátságos uton megvált és én a mai naptól saját cémem alatt az üzletet a volt helyiségben továbbra vezetni fogom.

Szíves pártfogást továbbra is kérve, maradtam

teljes tisztelettel
KANCZLER JÓZSEF.

* E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség és kiadóhivatal semminemű felelősséget nem vállal.

**Selymek
Szövetek
Harisnyák
Rövidáruk
Fehérneműek**

olcsó árakban és nagy választékban

FRANK MIKLÓS

élvatházában

PIAC-UTCA 16.

(Alföldi Takarékpénztárban.)

Befőttes és ugorkás üvegek

nagy mennyiségben érkeztek. Olcsó árban beszerezhetők

BLATTNER GYULA üveg- és porcellán üzletében

Royal-szállodával szemben. — Telefon 468.

FEST LENGYEL TISZTIT

mindennemű férfi és női ruhát szépen és legolcsóbban

Csapó-utca 28.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a Kansch temetkezési vállalatotlól megváltam és

saját temetkezési vállalatot

alapítottam. Előzékeny kiszolgálás és olcsó árak mellett temetések elvállalok.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Jancsó Kálmán asztalosáru- és fakoporsó-gyára.

Telep és felvevő iroda: Debrecen, Bárczi-u. 3. Telefon 10—35.

Ócska tankönyvekért

legtöbbet fizet

Aczél Antiquarium.

Szirek uriszabóhoz divatos angol szövetek érkeztek Szent Anna-u. 1. Telefon 509.

Takács Imre hangszerekészítő Zongora hangoló. Orgona és Harmonium javítást vállalok Piac-utca 56. sz.

Kötéláru üzletemet Petőfi-tér 4. szám alatt megnyitottam.

Kitűnő anyag. Jutányos árak. Visszonteladóknek árengedmény!!
BOGDÁNY SÁNDOR, kötélgyártó.

Fa- és vasbutorokat épület- és kertibutorokat fényez és mázolt jutányosan **BALLÓ KÁROLY** festő Csapó-utca 49.

A könyvpiac szenzációja!
A legolcsóbb könyv!

HUGÓ VIKTOR halhatatlan regénye

A nyomorultak

Művészi fordítás!

A klasszikus Regénytár békebeli kiállításában!

A négy vaskos kötet ára mintegy 1700 oldalon 73,500.—

Kapható:

Hegedüs és Sándor r.t. és **Aczél antiquarium** könyvkereskedésében.

Paplanvarrodámban készülnek a legmodernebb paplanok. Villanyerővel frissítve és tisztítva. **DEBRECZENI, Kossuth-u. 11.**

POLOSKÁT svábbogarat, tücsköt, hangyát 24 órán belül mindenki kiürítheti a szabadalmazott feregirtóval. Olcsó árban kapható **STERN** festéküzletében **PIAC-UTCA 10.,** Blikával szemben. Garantált minőségű patkány- és egérlirtóból állandóan nagy raktár.

Butorraktáram vételkényszer nélkül kérem megtekinteni. Olcsó árain felülmulhatatlan!
Fenyvesi butoráruház, Kistemplomnál.

Mindenféle **bádogos munkát** tervszerűen készít és javít **Kereszturi István** bádogosmester **Hunyadi-utca 10. szám.**

Mindenféle butorokat, ajtókat, befelé nyíló és ki-benylő ablakokat, gyermek sportkocsikat stb. mélyen leszállított gyári áron raktáron tartok. Megrendeléseken igen jutányos árban és előnyös fizetési feltételek mellett vállalom.

JANCsó KÁLMÁN asztalosáru gyára Debrecen, Simonyi-ut, Bárczi-u. 3. sz. Telefon: 10—35.

Utleveleket

leggyorsabban és legolcsóbban vizumoztat

Máv. II. Menetjegyiroda

Piac-u. 56. Telefon 12-03.

Bel- és külföldi fürdők képviselője.

Vasuti jegyek kiadása reggel 7-től este 9-ig

GYÓGYNÖVÉNYEKET,

székfű-, hársfa-, pipacs-, bodza- és ököfarkkóró virágot, beléndek-, maszlag-, fehér üröm- és kerek-mályvalevelet,

anyarozst és kőrisbogarat és minden egyéb gyógynövényt, továbbá mustár-, édes kőmenny- és ánizsmagot

borkövet

legmagasabb napi áron vásárol a

„HYDROFLORA” R.-T.

Budapest, IV., Váci-utca 20.

Sürgőnycim: **ARUNDO**, Budapest.

Kérünk mintázott áruajánlatot!

Keztyűk készítése

és javítása olcsó árak mellett

Kossuth-utca 58.

Gummi-kabát

női és férfi, óriási választékban

olcsó gyári árakban:

Férfi gummikabát K 300,000

Férfi és női g. kabát „ 425,000

Férfi double (2 réteg

között gumirozva) „ 550,000

Férfi és női szövet

felsővel „ 580,000

és minden árban.

Szőnyeg, linoleum, függönyök, átvétők, butorszövetek óriási választékban.

Viaszkos vászon és padlólinoleum visszonteladóknek nagy árengedmény mellett.

Linoleum áruház

HAAS LIRÓT

Ferenc József-ut 58.,

Megyeháza mellett. Telefon 963.

E heti könyvujdonságok:

Benoit: A táncosnő	44,100.—
Lovász: Közép-Európa legerősebb asszonya	12,000.—
Gr. Andrássy: A világháború előzményei I.	58,800.—
Aty Endre: Versek (Debrecen 1899.) (új kiadás)	29,800.—
Mihály Dénes: Az automobil	77,200.—
Shaw: Cashei Byron mestersége	66,150.—
Buchtá: A gümölcs- és zöldségfélék értékesítése (új kiadás)	52,200.—
Daudet: A férfi	11,800.—
Patapauko: Egy vén diák elbeszéléseiből	7,350.—

Kaphatók:

Hegedüs és Sándor r.t.

könyvkereskedésben, a főposta mellett
Telefon: 54.

Jóminőségű butorok olcsó áron részletfizetésre kaphatók WEINSTOCK HENRIKNÉL, Miklós-utca 2., Apolló-butorüzlet.

Éva vizet igyunk
 üdit — frissit
 Megrendelhető
 Márkus Jenő Hatvan-utca 22. Telefon: 14.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Négy lapban olvassák az Ön apróhirdetését, melyet 8000 koronáért felad a Debrecen, Debreceni Független Újság, Hajdúföld vagy Tiszántúli Hírlap kiadóhivatalában vagy a Hegedüs és Sándor R. T. (Piac-u. 34.) vagy az Aczél H. Irik (Piac-utca 24.) és a Csáthy-féle könyvkereskedés (Piac-utca 8.) pénztáránál. — Alkalmi apróhirdetés 10 szög 8000 korona, minden további szó 800 korona. Vastagbetűs szó 1600 korona.

VÉTEL

TENNISZRACKETET veszek, címet kérem Független Újság kiadóhivatalában leadni. 409

ÜRESTELKET V—VI. kerületben keresek megvételre. Alánlatokat ár megjelöléssel „Ürestelék” jellegre a Hajdúföld kiadóhivatalába kérek. 400

ELADÁS

FAJBOROK leszállított áron liter és hordótételben, Arany János 30. 2049

MÁRVÁNYMOZAIK, cementlapok, betonárúk, sírkövek minden fajta építési anyagok legolcsóbban beszerezhetők Debreceni Működőgyárnál. Fürdő-u. 2. — Telefon 10—93. 368

TÚZIFA vagontételben és aprítva legolcsóbban beszerezhető Erdévi Tűzifabehozatalnál. Fürdő-u. 2. Telefon 10—93. 369

JÓMINŐSÉGŰ téglák és cserép Tóth és Sebestyén építésszek térlagyarából kapható, legolcsóbban. Megbízott Betus József, Zöldfa-u. 8. sz. 370

SZÉP új burkonya sürgősen eladó mászárként egyszázhetven ezer koronáért. Kapható Hatvan-u. 36. 376

ÉPÍTKEZÉSHEZ alkalmas homok közel a városhoz eladó. Fűvészkert-utca 6. 331

LIPTÓI TURÓ Ia
 állandóan kapható
TURÓ ÜZEM, Darabos-u. 20.
 Telefon 668.

50 HOLD I. rendű szováti föld terméssel bérbeadó. Hódnvi szőlő Sámsonban eladó. Kar-utca 11. 346

ELADÓ öntáru gőzmalom B-De-recskén. Értekezni lehet Debrecen, Hadházi-utca 8. szám. Nagy Gábor malomtulajdonosnál. Ugyanott egy dísznőmáza van eladó. 410

3 HP. Schutleworth 3 és fél HP. 5 gőzlokomobilok cséplésre kész eladó. Vargakert. Közép 14. 411

ORTH. kóser tej állandóan kapható. Szénességi-u. 14. 413

PACSIRTA-UTCA 6. szám alatt eladó egy ház egynegyed része. szoba, konyha azonnal átadó. Értekezni vitéz dr. Szilágyi Dénes ügyvéd irodájában. Piac-utca 19. 274

ELADÓ Magoss-utca 17. szám modern sark ház két lakosztállyal s melléképítményekkel. 3 szobás vétkor elfoglalható. Értekezheri tulajdonossal. 378

ELADÓ ház és föld Keresztési-utca-ban, beköltözhető lakás. Értekezhetni dr. Szelényi ügyvédnél. Széchenyi-u. 10. 384

FÜRDŐSZOBA berendezés, hajtó-fecsi, szekér eladó. Cím a kiadó-ban. 386

ELADÓ szép családi ház, gyönyörű szép természetűvel, gyümölcsös-sel, melléképítményekkel együtt. Csapó-kert. Báthori-utca 45. 3. iárás. 387

EBÉDLŐBUTOR, tölgyfából, teljesen új, eladó. Batthányi-u. 22. 392

ELADÓ ház öt egyszobás, konyhás lakással. Csapó-utcai villamos megállónál közvetlen, olcsó. Értekezhetni Meszina 12. 396

ELADÓ jóminőségű faiborok és korpá Szathmárynál, Csapó 27. 398

Farkas Bella utóda
 plissé- és gouvéré-Intézete
 Debrecen, Külsővásártér 18.,
 Arany János-utca végén.

KERESLET

RAJZTANÍTÁSRA tanítványokat vállal, javítványokra előkészít ref. tanító. Cím: Kölcsey 19. 173

NYOMDASZTANULÓNAK és könyvkötőtanulónak, két közéniskolát végzett és 14-ik életévét betöltött fiú fizetéssel felvételt Hégedüs és Sándor irodalmi és nyomdai rt. műintézetében. 137

TANULÓK azonnali belépéssel felvételt a Fűszerkereskedelmél. Piac-utca 41. 188

MONS. avant vécu 3 ans á Paris donne lecons français, par la Méthode Berlitz. Prix très modérés. Aussi pour débutants Adresse au Bureau du journal. 344

GYÁR, üzem, olajgyár és művezetői vagy főgépész állást keres 36 éves nős, szakiskolát végzett, minden tekintetben elsőrendű szakképzettséggel bíró egyén, ki esetleg uradalomban is vállalja állást. Írásbeli megkeresések „Szorgalmas” jellegre a Független Újság kiadóiban kéretnek. 359

Részletfizetésre!
 szövetek, vásznak, paplanok, divatos mosókélmék, ággyarítók
Friedmannál, Vár-u. 2. (udvarban)

TÁRSULNA budapesti elsőrendű angol szabó olyan francia szabónóval, ki megfelelő vevőkárrel rendelkezik. „Belvárosi” jellegre Függetlenhez. 412

KIFUTÓNAK 12—14 éves fiú felvétetik Gárdos könyvkereskedésben. 414

BEJÁRÓNÉT felveszek. Széchenyi-utca 16. utcai lakás. 408

GYORS- és gépirónót azonnali belépésre felveszünk. Szentanna-u. 11. iroda. 389

ELMENNÉK házakhoz varrni, szerény fizetésért, özv. Dörög Józsefné, Homokkert, Lónval-u. 31. altó 3. 380

Látványossági perzsa és egyéb keleti szőnyegek
 állandó kiállítása és eladása, javítása és tisztítása, mely ellen való megóvást művészi-en és szakszerűen eszközöl:
IZSÁK ZSIGMOND
 LERAKATA, SIMONFFY-UTCA 7. SZÁM,
 volt Zander-féle gyógyintézet helyiségében.
Uj üzlet! Uj üzlet!

TARSAT keres jómeneteli üzlethez jól bevezetett cég, saját műhellyel „Sürgős” jellegre a Tiszántúli kiadóban. 381

MOSNI uriházakhoz elmegyek, otthon is válllok. Agárdi-u. 7. 379

HOSSZU irodai gyakorlattal perfect gépirói állást keres, esetleg ügyvédi irodában is, azonnali belépésre. Cím kiadóban. 390

KÖMÜVEST felveszünk. Bika félemelet, 15. 393

NEMET kisasszony csakis jobb, finom uriháznál ajánlok, ahol otthon találja, csak kicsi gyermekek mellé. Hatvan-utca 45. 397

SOFFÓR, ki egyuttal szerelő is, lehetőleg azonnali belépéssel állást keres. Leveleket „Megbízható” jellegre kiadóban. 399

FELTÉTELEN megbízható urileány irodai állást keres azonnalra. Több éves gyakorlata van, könyvelésben levelezésben és egyéb irodai teendőkben. Cím: Szappanos-utca 10. 403

AZONNALI eséplést vállal 600 milliteres eséplőgép motorral. Kétmalom-utca 5. 406

UTCAI külöbőjárati butorozott szoba kiadó, Erzsébet-u. 19. sz. 388

BUTOROZOTT utcai szoba kiadó, Darabos 9. 383

UTCAI butorozott szoba kiadó 1—2 intelligens egyének. Mester-u. 31. 394

KÜLÖNBÉJÁRATU butorozott szoba szolid ur részére kiadó Arany János-u. 20., keresztútlet. 401

UTCAI erkélyes szoba 2 szerény fiatalembernek ellátással kiadó. Hatvan-utca 70. 402

CSILLAG-U. 79. sz. alatt modern egyszoba, előszoba, konyha, speiz, fűskamarás lakás azonnal átadó. 404

ÜZLET azonnal kiadó, Rákóczi-utca 8. sz. 405

Lakatos műhely
 Cserepes-utca 6.
PAPP GYULA
 vállal minden műlakatos vasmunkát olcsó ár mellett. Kész tűzhelyek kaphatók.

Vizvezeték
 szereléseket, csatornázási munkákat és javításokat jutányosan készít
Nagy József szerelő,
 Burgondia-utca 1.

Női kalapok
 legolcsóbban beszerezhető
Lauer és Fülöp
 kalapszalomban Rákóczi-utca 9.
 Ugyanott alakítások jutányosan, legújabb modellek után.

KUN JÓZSEF késműves-műköszörüs
 Széchenyi utca 1.
 Javítások jutányosan áron.

Tűzhelyek
 készítését és javítását felelősség mellett vállalja
KRAMER műlakatos
 Hatvan-utca 4.

Fournér
 épület- és butorvasalások
Bészler Lajosnál
 Széchenyi-u. 2.

Minden kereskedőt, vállalatot érdekel az új mérlegvalódiságról
 a kereskedői mérleg valódiságának helyreállítása tárgyában kiadott 4200/1925. P. M. rendelet és a kereskedelmi törvény ezzel kapcsolatos rendelkezései.
 Összeállította
Dr. Niedermann Zoltán.
Ára 12,000.— korona.
 Kapható:
Hegedüs és Sándor r.-t. és Aczél Antiquariuma
 könyvkereskedéseiben.

Megnyilt
 a Hortobágy Múmalom rt.
 új lisztraktára
Árpádtér 10.
 Telefon 15-15.
Lisztraktárok:
 Csapó-u. 6. Telefon 9—15
 Hunyadi-u. 12. „ 9—00
 Bőszörményi-ut 1. „ 1—79
 Árpádtér 10. „ 15—15

VEGYES

GITÁROZNI bárkit rövid időn belül jutányosan tanítok. Cím a kiadóban. 175

EGY szoba, félkonyha és fűskamara cserélendő egy szoba konyhával. A költözést fedezem. Veress-utca 7. szám. 246

KÜLÖNBÉJÁRATU utcai butorozott szoba kiadó. Nyugoti-utca 32. 375

RANKAY GYULA NIVÓ kölcson-könyvtára, könyv- és újságotvasó-terem Debrecen, Csapó-utca 11., az udvarban. Uj művekben Debrecen leg-gazdagabb könyvtára. Elfizetés havi harminc, biztosíték ötven ezer korona. Minden új és minden régi jó könyv.

2 SZOBÁS lakást keresek augusztus 1-re, nagy belépést fizetek. Erzsébet 32. Juhászé. 395

KÉTSZOBÁS, esetleg egy nagy szoba, konyha és melléképítményekből álló lakást keresek. Alánlatokat „nagy lakbért fizetek” jellegre Hajdúföld kiadóba. 407

KÉTSZOBÁS lakás átadó, vagy egyszobással cserélendő. Bethlen 27. 377

SZÉP utcai butorozott szoba kiadó, Bika bérház, I. emelet 6. Hirdetési vállalat mellett. 382

LAKÁS, esetleg négyyszobával, melléképítményekkel központban kiadó. Cím a kiadóban. 391

KÉTSZOBA, konyha, istálló, sertés-ól kertségben, villamostól öt percre, kiadó. Péterfia 48. 385